[illegible]

ଶିଶୁ ମୋହନ

(ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

ଲେଖକ ଓ ପ୍ରକାଶକ

ଶ୍ରୀ ବଇକୁଣ୍ଠେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର କବିବଲ୍ଲଭ (ଉ.ଭା.ପ୍ରବୀଣ)

ଶିକ୍ଷକ, [illegible] ମଧ୍ୟ [illegible] ସ୍କୁଲ

ଧରାକୋଟ

[ଗଞ୍ଜାମ]

(ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ)

Printed by S. B. Rath

a Press, Berhampur,

[GANJAM]

1932

ମୂଲ୍ୟ [illegible] ପଇସା ମାତ୍ର

ଶିଶୁ ମୋହନ

[ସପ୍ତମ ଭାଗ]

(୧) ଏଣ୍ଡୁଅ ଗଣ୍ଡା

ଏଣ୍ଡୁଅ ଭଣା ! ରେ ଏଣ୍ଡୁଅ ଭଣା !
ଦଟନ ହେଲେ ତୁ ତ ନୋହୁ ମାରଣା ।
ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ ତୋ କଥାଟି ଜଣା;
'ବାପୁଡ଼ା' ବୋଲି ବାଜେ ବାଜଣା ।
ବସୁ ତୁ ଡାଳେ ସଞ୍ଜେ, ସକାଳେ;
ଅଥବା ଥାଉଟରେ ! ମୋ ଘର ଗୁହାଳେ ।
ନରଖିର କିଛି ନକରି ଥାଉ,
ଅହା ! କେତେ ଢେକା-ପଥର ଖାଉ !!!
ଢେକା ବାଜିଲେ ତୁ ଅଳପ ଘୁଞ୍ଚି,
ଚଟ୍ କିନା ଯାଇପଡ଼ୁରେ ! ଲୁଚି,
ଥରକୁ ଥର ତୁ ଲଟକୁ ତୋ ମୁଣ୍ଡ;
ଅଁ କରିଦେଉ 'ଦାନୁରି-ଭଣ୍ଡ' ।
'ରାମ' ବନ୍ଧନ କଲେ 'ସୀତା'ଙ୍କୁ ଅଣି,
ସେତୁବନ୍ଧେ ବାନ୍ଧି ସମୁଦ୍ର-ପାଣି;

ସେ ବନ୍ଧୁ-ବାଳି ତୁ ଦେହରେ ବୋଳି
ମାଧୋଇଲୁ ବନ୍ଧ ସ୍ୱର୍ଗିରୁ ବୋଳି ।
ସୁଣ୍ଡ ଲୋମପା' ତୋ ଦେଖି 'ହନୁମାନ'
ଖଣ୍ଡ ଝାଡ଼ି କଲୁ ସମୁଦ୍ର-ସ୍ନାନ;
ସମୁଦ୍ରର ବାଳି ଦେଲେ ତା ମାଗି,
[illegible] ନିର୍ମିଲ ସେତୁବନ୍ଧ ଦ-ଦାଗି ।
ଏଥରେ କଲୁ ସେ ସହସ୍ର ଥର:
ରହିଲା ତା କଥା ହୋଇ ଅମର ।
'ରାମ' ଦେଖି ତାର ଉତ୍ତମ କାମ,
ସଂସାରରେ ସାର କଲେ ତା ନାମ ।
ତତେ ତାହୁଁ ଲୋକେ କରନ୍ତି ଧିକ !!
କହିବାକୁ ଯିବ କି ବା ଅଧିକ ?

(୬) ଶୀତ ପାହାନ୍ତି

କି କଲବଲ କରୁ ଶୀତ-ପାହାନ୍ତି !!!
ତତେ ନଡ଼ର କାହିଁ କଏ କାହାନ୍ତି ?
ବଳିଆ ନରକୁ ବି କରି ମଳିଆ
ବୋଲୁ "ସେବକୁ ମୋତେ ନିଅଁ ଜାଳି ଥି"
ଗୋଡ଼-ହାତ ସଳଖି ପଡ଼ାକୁ ଯାଇ—

ନପାରେ, ଦେଉ ତୁ ମୋ 'ଓଁଙ୍କ' ଡକାଇ ।
'ଦାନ୍ତ-ବାଦ୍ୟ' ବଜାଉ ପୋଷର-ଚୋଟେ;
କେତେ ଶକତ ଚନ୍ଦ୍ର ରଶ୍ମିର ଚୋ'ଟେ ॥
ନିଅଁ ଜାଳି ମୁଁ 'ହାତ' ବସଇ ସେକ;
ନୋହିଲେ ମୋର ବୋ'ଲ କରନ୍ତା 'ସେ' କି ?
ଦାନା, 'କନା' ନଥାଏ ଗରିବଙ୍କର,
କନ୍ଥୁ ତୁ ତାଙ୍କ ଅଢା ! ଚୋର କଙ୍କର ।।।

[୩] ବୋଉ ମୋର

'ବୋଉ' ମୋର ମୋତେ ଆଣିଲୁ
ଏ ଜଗତକୁ ଚିନା;
ଏତେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଉ କରନ୍ତା କିଏ
ମୋର ତୋ ବିନା ?
ଦେଖିଲେ ମଣିଷ-ବେଶରେ ଥିଲୁ;
ମାତ୍ର ! ତୁ 'ଦେବୀ';
କି ଛନ୍ଦରେ ଆଜି ସେବ ମୁଁ
ତତେ ଭକତ ଦେବ !
ତୋ ଶୀକର ମୋର ଶରୀରେ
ଲାଗି ନଥିଲେ ଧନେ,

ଥାଅନ୍ତା କି ଅଙ୍ଗ ମୋର ଏ
ହାଡ଼-ମାଉଁସ ଚମେ ?
ଟୋକ ଟୋକ କରୁ ପେଇଛୁ
କେତେ କ୍ଷୀର ନ୍ଦ୍ୟ ବୋଳ !
ଦେଖ, ଶୋଷ ମୋର ନ ଭାଙ୍ଗି
ତୁ ଜଗାଉ, ନ ଶୋଉ ।
ତତଲା-ପାଣିରେ ଗାଧୋଇ
ମୋର ଛଡ଼ାଉ 'ମଳ';
'ଧୂଳି' ଫିଙ୍ଗେ ଯିଏ ମୋ ଦେହେ,
କରୁ ତା ସଙ୍ଗ 'କଳି'
ଗୋଡ଼ ଧୋଇ ପଛେ ପିଣ୍ଡାରେ
ଦଣ୍ଡେ ଥାଅନ୍ତୁ ଜୋଇଁ,
ପେଟ ଦୂର୍ ଖୋଇ ଅଗ ତୁ
ମୋତେ ଦେଉ ଅଟକାଇ ।
କମାକାର ହୋଇ ଦୂରେ ମୋ
ଦେହ ଥିଲେ ବିମୁଖ;
ଖିଅ ପିଅ ତୋର ପାସୋର—
ଯାଉ ଶୁଖାଇ ମୁଖ ।
କେତେ ଅଢ଼ୁ କେତେ ବଇଦ
ଡାକ ଅଣନ୍ତ ପିତା;

ଶିଶୁ ମେଧବନ

ଟୋଟି ଟୋଟି କରି ଅଙ୍କ ମୁଁ
କହୁପାରିବ କି ତା ?
କାଏ, ଛକ ମୋର ଅସିଲେ
ଚଲେ ନପାରୁ 'ସନ୍ଧ;
ପର୍ବ ମଙ୍ଗଳାଙ୍କ୍ କ୍ଦାରୁ ଦନ୍ତ-ପଖାଳ ସନ୍ଧ ।
ମୋର ଦେହେ ଜନେ ଅସିଲେ
ତବେ ବଡମ-'ଜର',
ଚାନ୍ଦ୍ରା-ଜର ମାତ୍ର ଅସେ ଲୋ ।
ଢୋର ଦେହେ ନଜର ।
କାଟିଖେଇ କାଟିଖେଇ ମୋଟେଉ ତୁ
କଷ୍ଟ ପାଇନ୍ତୁ ଯାହା,
କି ଉପକାର ମୁଁ କରି ଏ—
ଜନ୍ମେ ସୁଝିବ ତାହା ?
ମଂଛିଟିଏ ଖସି ପଡ଼ିଲେ
ଅସି ଦେହରେ ମୋର,
ଯହେ ନାହ୍ନିଁ ଦେହି ତା ଦେଖି
କେବେ ବୋଉ ଲୋ । ତୋର ।
'ଅରଦଳ' ମୋର ସହନ୍ତୁ
ଯେତେ, କହବ କେତେ ?
କାନ୍ଦ୍ 'ଅବଧାନେ' ମୋ ଦେହେ
ଧାନେ ପିଟିଲେ ବେତେ ।
ଘରେ ହେଲେ ପିଠା ପଣାଟେ

ମୋତେ ଥରକୁ ଥର,
ନୟନେ ଖୋଜୁ ତୁ 'ଅନ୍ତୁମା'—
ରହି କୋଣ କାନ୍ଥର ।
ଦିନ ଦିନକର କଥା ତୋ
ଚହଟାଉଛୁ ମନେ;
ମୁଁ କଥା ଶୁଣୁଛି; ତୁ ଗୁଳ—
ଗଳ୍ପ କାହିଁ ଏସନେ ???
ଏ ଭୁବନ ଅଛି ହୋଇଛି
'ବନ' ମୋର ପକ୍ଷରେ,
'ଭଲ୍ଲ' 'ବାଘ' ସମ ହିଂସ୍ରକ
'ରକ୍ତ' ଶବ୍ଦରୁଁ ଡରେ !!!
ଦେଖନ୍ତୁ ତେବେ ତୁ ଅଛି ଏ
ମୋର ଦୁଃଖ ଧନ୍ଦ,
'ମୋହ' ନିବାରନ୍ତୁ ଲେଖକ—
ଧାରେ ଧୋଇ ତୋ 'ମୁହଁ' ।
ଅଛୁ କଲ୍ପ ବାହି "ସ୍ୱପନ" *
ଗଳ୍ପ ସରଗେ ଗୁଳ;
ପକାଇ ମୋତେ ତୋ ଶ୍ରୀପଦ —
ପୂତ-କୁଠୀରେ ଖାଲି ।

---

* ଗତ ବର୍ଷ କାର୍ତ୍ତିକ କୃଷ୍ଣ ଷଷ୍ଠୀ ତିଥିରେ ।

[୪] ପାଦେ ମୋ ପଶିଛି କଣ୍ଟାଟିଏ

ପାଦେ ମୋ ପଶିଛି କଣ୍ଟାଟିଏ;
କାଢ଼ିବାକୁ ଲାଗେ ଦଣ୍ଡାଟିଏ !!
ଯତନରେ ଗୁନ୍ଥାନ୍ତି ବାଟ;
କାହାନ୍ତି କି କଣ୍ଟା ! ଏତେ ନାଟ ?
ଯାଉ କଣ୍ଟା ! ତୋର 'ଅଣ୍ଟା' ଭାଙ୍ଗି,
କେଉଁଠୁ କଥା ଦେଲୁ ପାଦେ ବାଜି !!
ବାହୁଁଆ ଭଳି କି ଅପରାଧ ?
କରୁ ଟକ ଟକ ତୁ ମୋ ପାଦ !!
କଣ୍ଟା ! ତୋର କଣ୍ଟା 'ଲହୁରୁଣୀ'
ରଖେ ମୋ ଭଣ୍ଡାର-ଭଣ୍ଡାରୁଣୀ ।
ଦେଖିବ ଅଛି ତୋ କେତେ 'ଠାଣ';
କରଥା, କରଥା ହଇରାଣ ।
ବାଟୁଁ ଅବାଟକୁ ଆଜିଥରେ
ଗୁଳିବାକୁ ଏବେ ପାଦ ଥରେ !!
ଆଛା କଲୁ କଣ୍ଟା ! ଦେଲୁ 'ଦଗା';
ତୋ ରଖାରେ ବୈରେଗୁ 'ମୈନ' ଲଗା ।

[୫] ଖୁଦାଖିଆ

ଖୁଦାଖିଆ ! ଆରେ ଖୁଦାଖିଆ !
ଜାଣିଥିବୁ ମୁଁ ଭଲ ଆଖିଆ ।
ଦେବ ତୋ ଗାଲେ ଖୁଦା ବସାଇ,
ପିଠିରେ ପଡ଼ୁ ତୋର ଗୋସାଇଁ ।

କହିବ ମୁଁ ଯାହା କରୁଥିବୁ;
ଯମେ ଡରିଲ ପରି ଡରିବୁ ।
ନୋହିଲେ ଦୁଇ ଗାଲରେ ତୋର
ବସିବ ସୁନ୍ଦର 'ଖୁଦା' ମୋର ।

ମୋ ଖୁଦା ଗୁଡ଼ିକ କି ସୁଆଦ !!
ଜନା ଧା'ନ୍ତି ଲବ 'ଶ୍ରୀ-ପ୍ରସାଦ' ।
ହାଟରେ ଯିବ ସେ 'ଖୁଦା' ବିକା,
ବଢ଼ିବ ତହୁଁ ତ ମୋ ଜୀବିକା ।
ଭଲ କି ହେଲ ତା ବୁଝିବାକୁ
ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ କହଁ ତୁ ନ ଖୁଆ ?

ବିଜ୍ଞାପନ

ପରିଶ୍ରମ କମ୍ପାନି ବିଜ୍ଞାପନ ପତ୍ରନ୍ତୁ

୧) ଛନ୍ଦମିତ୍ର (୧ମ ଭାଗ) ଖଣ୍ଡକୁ	ଟ ୦-୨-୬
୨) " (୨ୟ ଭାଗ) "	ଟ ୦-୧-୨
୩) " (୩ୟ ଭାଗ) "	ଟ ୦-୧-୦
୪) ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦଦ୍ୱାର ଚଉତିଶା "	ଟ ୦-୨-୦
୫) ପଦ୍ୟସୁଧା "	ଟ ୦-୧-୦
୬) ଅମ୍ବ ଅଭିଧାନ "	ଟ ୦-୧-୦
୭) ଭଜନାଗାର [୧ମ ଭାଗ]"	ଟ ୦-୧-୦
୮) ଜଗା ବଳିଆ "	ଟ ୦-୦-୬
୯) ଶ୍ରୀ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୀତ "	ଟ ୦-୦-୬
୧୦) ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣାଭିଧାନ"	ଟ ୦-୦-୯
୧୧) ପଦ୍ୟ ବ୍ୟାକରଣାଙ୍କୁର [୧ମ ଭାଗ]	ଟ ୦-୧-୦
୧୨) LittleMan's Letters (part I)	ଟ ୦-୧-୦
୧୩) ଶ୍ରୀ ଶିବଦୁର୍ଗାଭିଧାନ ଖଣ୍ଡକୁ	ଟ ୦-୦-୯
୧୪) କାଳୀ କୀର୍ତ୍ତି ଚଉତିଶା "	ଟ ୦-୦-୯
୧୫) ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟସହସ୍ର ନାମ "	ଟ ୦-୧-୦
୧୬) ଛନ୍ଦପଦାବଳୀ [୧ମ ଭା] "	ଟ ୦-୧-୦
୧୭) ପକ୍ଷୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ [୧ମ ଭା] "	ଟ ୦-୧-୦
୧୮) ପଶୁ ପ୍ରସଙ୍ଗ [୧ମ ଭା] "	ଟ ୦-୧-୦
୧୯) ଛନ୍ଦ ଶତକ "	ଟ ୦-୧-୨

(୨୦) କୁମାରସମ୍ଭବ [୧ମ ସର୍ଗ] ” ଟ ୦-୦-୯
[୨୧] କୁମାରସମ୍ଭବ [୨ୟ ସର୍ଗ] ଟୀକା ଟ ୦-୦-୯
[୨୨] ” [୩ୟ ସର୍ଗ] ” ଟ ୦-୦-୯
[୨୩] ” [୪ର୍ଥ ସର୍ଗ] ” ଟ ୦-୦-୯
[୨୪] ” [୫ମ ସର୍ଗ] ” ଟ ୦-୦-୯
[୨୫] ” [୬ଷ୍ଠ ସର୍ଗ] ” ଟ ୦-୦-୯
[୨୬] ” [୭ମ ସର୍ଗ] ” ଟ ୦-୦-୯
[୨୭] ନାସ ମହାବାକ ।। ଖଣ୍ଡକୁଞ୍ଜ ଟ ୦-୦-୩
[୨୮] ଅଷ୍ଟା ଯଣ୍ଡ ଗୀତିକା ” ଟ ୦-୦-୩
[୨୯] ରଘୁବଂଶ [୧ମ ସର୍ଗ] ” ଟ ୦-୦-୬
[୩୦] ” [୨ୟ ସର୍ଗ] ” ଟ ୦-୦-୬
(31) Dearest Diamonds 0 3 0
(32) ,, (Part II) 0 3 0
(33) ,, (Part III) 0 3 0
(34) ,, (Part IV) 0 3 0
(35) Talking Teacher (Part I) 0 1 0
(୩୬) ସପ୍ତର୍ଷି [୧ମ ଭାଗ] ୦-୦-୬
(୩୭) ,, [୨ୟ ଭାଗ] ୦-୦-୬
(୩୮) ,, (୩ୟ ଭାଗ) ୦-୦-୬
[୩୯] ,, (୪ର୍ଥ ଭାଗ) ୦-୦-୬

—ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—

ଶ୍ରୀ ଭବବଲ୍ଲଭ (ଉ. ଭ. ପ୍ରବୀଣ)
ତିଖିଳ, ଧଡ଼କୋଟ (ଗଞ୍ଜାମ)